

✿ นายนิพนธ์ ยอดคำปັນ ✿
ประเภทเครื่องโลหะ (เครื่องทองโบราณ)

เข็มกลัดทองช่อดอกบัว

พระพุทธรูปทรงเครื่องกษัตริย์

“เครื่องทองโบราณ” เป็นงานศิลปหัตถกรรมเชิงช่างชั้นสูงซึ่งในอดีตการสวมใส่เครื่องทองจะมีเฉพาะพระมหากษัตริย์ เจ้าฟ้าเจ้าแผ่นดินหรือพระมเหสีเท่านั้น ที่สามารถสวมใส่เครื่องทองได้ ผลงานเครื่องทองโบราณเป็นผลงานชั้นสูงที่มีเทคนิคที่สลับซับซ้อนกว่างานเครื่องทองทั่วไป โดยช่างที่สามารถสร้างสรรค์ผลงานเครื่องทองโบราณได้นั้น ต้องมีความรู้และความสามารถ จึงจะสามารถสร้างสรรค์ผลงานให้มีความประณีตวิจิตรสวยงามได้

การอนุรักษ์สืบสานภูมิปัญญา

นายนิพนธ์ ยอดคำปัน มีความชื่นชอบทางด้านงานศิลปะทุกแขนงที่มีอยู่ในประเทศไทย นายนิพนธ์จึงได้เข้าศึกษาที่โรงเรียนช่างฝีมือในวังชาย และได้เรียนในสาขาวิชาจิตรกรรม นายนิพนธ์ตั้งใจศึกษาเล่าเรียน จนมีความรู้และทักษะด้านการเขียนลวดลายไทย ต่อมาได้มีอาจารย์ได้แนะนำให้นายนิพนธ์เข้าศึกษาต่อที่กาญจนนาภิเษกวิทยาลัย ช่างทองหลวง เพราะเห็นถึงความสามารถของนายนิพนธ์ในการสร้างสรรค์ผลงานศิลปหัตถกรรมไทย นายนิพนธ์จึงเป็นนักเรียนรุ่นแรกของกาญจนนาภิเษกวิทยาลัยช่างทองหลวง นายนิพนธ์ตั้งใจเรียนรู้และฝึกฝนงานเครื่องทองด้วยตนเองจากการฝึกหัดเขียนลวดลายจากลายผ้า งานสถาปัตยกรรม งานปูนปั้น ฝึกฝนอยู่นานจนเกิดเป็นความชำนาญและมีความรักความผูกพันกับงานเครื่องทองโบราณ จึงมีโอกาสสร้างสรรค์ผลงานเครื่องทองโบราณมากมาย

ปัจจุบันนายนิพนธ์ยังคงมุ่งมั่นสร้างสรรค์ผลงานเครื่องทองแบบโบราณและพัฒนาสร้างสรรค์ผลงานใหม่ ๆ อยู่เสมอ ทำให้ผลงานที่ได้สร้างสรรค์ออกมามีความประณีตงดงามจนเป็นที่รู้จักกันอย่างแพร่หลายเป็นระยะเวลากว่า 20 ปีมาแล้ว

ภูมิปัญญาที่สะท้อนทักษะฝีมือเชิงช่าง

นายนิพนธ์ถือเป็นช่างที่มีความชำนาญในการสร้างสรรค์เครื่องทองโบราณเป็นอย่างมาก โดยยังคงสร้างสรรค์ผลงานด้วยตนเองในทุกขั้นตอนตามแบบกรรมวิธีดั้งเดิมของบรรพบุรุษ เช่น การเขียนลาย การตอก การสลัก การดุนลาย การลงยาสี เป็นต้น ทุกขั้นตอนล้วนเป็นสิ่งสำคัญที่ทำให้ผลงานออกมามีความวิจิตรงดงาม ซึ่งต้องใช้ทักษะและความชำนาญเป็นอย่างมาก จึงจะสามารถสร้างสรรค์ผลงานให้ออกมามีความประณีต วิจิตรงดงาม ผลงานในแต่ละชิ้นที่นายนิพนธ์ได้สร้างสรรค์ขึ้นจะมีความโดดเด่นเป็นเอกลักษณ์

สร้อยคอทองนพเก้า

พระพุทธรูปปางสมาธิ

หนึ่งขั้นตอนที่สำคัญในการสร้างสรรค์เครื่องทองโบราณ คือ “การเขียนลาย” ให้ความสวยงามนั้น ต้องอาศัยความประณีตและความชำนาญในการเขียนหรือวาดให้เกิดเป็นลวดลายที่มีความอ่อนช้อย สวยงาม นายนิพนธ์นับเป็นช่างที่มีความชำนาญด้านการเขียนลายคนสำคัญที่สร้างสรรค์ลวดลายให้ออกมามีความเด่นชัด มีมิติ เมื่อนำลวดลายมาสร้างสรรค์ทำให้ผลงานมีความวิจิตรสวยงาม และมีเอกลักษณ์ที่โดดเด่น อีกหนึ่งความสามารถในการทำเครื่องทองโบราณของนายนิพนธ์ คือความชำนาญในการดัดลวดกว่า 100 ชิ้น เพื่อประกอบรวมกันให้เกิดเป็นหนึ่งชิ้นงาน ซึ่งต้องใช้สมาธิและความอดทนเป็นอย่างมาก จึงจะดัดหรือขดให้ลวดมีขนาดที่พอดีกัน จนเกิดเป็นชิ้นงานที่มีความสมบูรณ์ สวยงาม ด้วยเอกลักษณ์ของงานเครื่องทองโบราณทำให้นายนิพนธ์ได้รับการยอมรับจากวงการของช่างทองและบุคคลทั่วไปอย่างแพร่หลาย

เอกลักษณ์ผลงานที่โดดเด่น

เอกลักษณ์ผลงานเครื่องทองโบราณที่มีความโดดเด่นฝีมือนายนิพนธ์ คือ ภาพรวมขององค์ความรู้ที่ได้มาจากสกุลช่างต่าง ๆ เช่น สุโขทัย อโยธยา เพชรบุรี เป็นต้น นายนิพนธ์นำองค์ความรู้ของทุกสกุลช่างมาประยุกต์รวมเข้ากับทักษะฝีมือ จนเกิดเป็นผลงานที่ทรงคุณค่าและมีความวิจิตรสวยงามและมีมิติมากกว่างานเครื่องทองโบราณทั่วไป

ปืนใบเทศ

ต่างหูทองช่อใบเทศ

ผลงานที่เป็นเอกลักษณ์ที่มาจากทักษะฝีมือของนายนิพนธ์ เช่น ทับทรวง ลายกนก อุบะพุ่มข้าวบิณฑ์ สไบดอกพิกุล ต่างหูช่อใบเทศ นกสดาอยู่ประดับ ไหล่ เป็นต้น นอกจากนี้เครื่องทองโบราณฝีมือนายนิพนธ์ยังโดดเด่นในเรื่องของการนำอัญมณีหรืออัญมณีแท้ นำมาสร้างสรรค์ลงบนผลงาน เช่น เพชร ทับทิม มรกต บุษราคัม โกเมน ไข่มุก มุกดาหาร เพทาย ไพฑูรย์ เป็นต้น ซึ่งคนไทยมีความเชื่อกันว่าผู้ใดที่สวมใส่อัญมณีเหล่านี้จะนำสิริมงคลมาสู่ตัวผู้สวมใส่ให้เจริญรุ่งเรืองและปกป้องคุ้มครองจากอันตราย นายนิพนธ์สามารถนำอัญมณีเหล่านี้มาสร้างสรรค์เป็นเครื่องประดับทองโบราณที่มีความวิจิตรสวยงาม เช่น แหวน กำไล สร้อยคอ เป็นต้น

ทับทรวงลายอย่างเทศ

การถ่ายทอดความรู้และการพัฒนาผลงาน

นายนิพนธ์ถือเป็นช่างที่มีทักษะและความชำนาญด้านการสร้างสรรค์ผลงานเครื่องทองโบราณที่ยังคงอนุรักษ์กรรมวิธีการสร้างสรรค์ผลงานตามแบบกรรมวิธีโบราณเอาไว้ ปัจจุบันนายนิพนธ์ได้เป็นอาจารย์อยู่ที่กาญจนนาภิเษกวิทยาลัยช่างทองหลวง ในรายวิชาการออกแบบเครื่องประดับโบราณ ซึ่งยังคงมุ่งมั่นถ่ายทอดองค์ความรู้ให้แก่ลูกศิษย์อย่างต่อเนื่อง

ในด้านการพัฒนาผลงาน นายนิพนธ์ยังคงพัฒนารูปแบบผลงานใหม่อยู่เสมอ โดยศึกษาจากงานศิลปะของยุโรปและนำมาประยุกต์สร้างสรรค์ใหม่ให้เข้ากับศิลปะของไทย จนเกิดเป็นผลงานที่มีรูปแบบแปลกใหม่ วิจิตรสวยงาม แต่ยังคงไว้ซึ่งเอกลักษณ์และลวดลายแบบโบราณ